

УДК: 378.147+811.133.1

**ЯВИЩЕ ІНТЕРФЕРЕНЦІЇ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ
ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВИ ЯК ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ
У МЕДИЧНОМУ ВНЗ (НА ПРИКЛАДІ КУРСУ ЗА ВИБОРОМ
“ФРАНЦУЗЬКА МОВА (ДРУГА)”)**

Т. В. Лашків

*Івано-Франківський національний медичний університет;
кафедра мовознавства; 76018, м. Івано-Франківськ, вул. Галицька, 2;
e-mail: ifntu@ifntu.edu.ua*

У статті розглядається особливості інтерференції з боку рідної та англійської мов, що проявляються на фонетичному, синтаксичному, лексико-семантичному та орфографічному рівнях французької мови, яка вивчається як друга іноземна.

Ключові слова: *мовознавство, французька як друга іноземна мова, явище інтерференції, фонетична, морфологічна, синтаксична, лексико-семантична, орфографічна інтерференція.*

Розвиток нашого суспільства в умовах сучасного світового інтеграційного процесу потребує високого рівня освіти, збільшення кількості і якості знань у випускників ВНЗ. Знання двох іноземних мов значно розширює інформаційне поле їх професійної комунікації. Вивчення іноземних мов є безсумнівною складовою навчальних програм будь-якого медичного вишу. Дотримання норм і правил Болонської декларації передбачає значну самостійність студента в освітньому процесі, що спонукає появу нових програмних елективних курсів. Основна іноземна мова вивчається протягом першого та другого років навчання, а іноземна мова (друга) курс за вибором – протягом одного семестру другого і/або третього року навчання. Комунікативний підхід до їх вивчення видається найбільш ефективним, маючи в своїй основі направленість на живе реальне спілкування з конкретно поставленою метою. Кінцеві цілі з обох дисциплін однакові, проте навчання французької мови, як другої, має свої труднощі, а саме: інтерференція з боку рідної та першої іноземної мови. Термін інтерференція походить з латинської мови (*inter* – між, взаємно; *ferens, ferentis* – який переносить). Він охоплює надзвичайно складне і цікаве явище взаємодії мовних систем в процесі іншомовних контактів або під час вивчення іноземних мов. Причиною інтерференції є характерні розбіжності взаємодіючих мов. Зрозуміло, що вплив рідної мови є найбільше вагомим, він передбачає мимовільне, спонтанне перенесення всіх її ознак на нерідну, що засвоюється. Результатом такого процесу є відхилення від норми однієї мови під впливом іншої: помилки, які необхідно корегувати для отримання успішного ре-

зультату навчання. В умовах білінгвізму інтерференція з боку рідної мови визначає труднощі у засвоєнні нормативних знань систем відповідної іноземної. Вона виявляється на всіх лінгвістичних рівнях, однак особливо помітна на фонетичному. Носій кожної конкретної мови володіє притаманними їй артикуляційними навиками, які часто стають на заваді вивчення фонетики іншої мови. Не потрібно бути великим лінгвістом, щоби помітити акцент, присутній у мовленнєвій комунікації іноземців, що проживають в Україні і користуються українською як іноземною. Різна фонологічна база: фонем, відсутні у рідній мові, особливі характеристики голосних і приголосних звуків, специфічні орфоепічні норми нашої мови спричиняють суттєві труднощі у вимові.

Об'єктивно, англійська мова є переважаючою іноземною мовою, яка вивчається в наших навчальних закладах. Студенти вже засвоїли її базові поняття в рамках шкільної програми та дисципліни “Англійська мова” в медичному університеті. Вони продовжують вивчати “Англійську мову за професійним спрямуванням” на другому курсі. У випадку вивчення французької мови як другої іноземної явище інтерференції стосується трьох мов: рідної української, англійської та французької. Зрозуміло, що проблеми багатомовного навчання складні та стосуються усіх сторін комунікативної діяльності. Вони відчутні на всіх рівнях: фонетичному, морфологічному, синтаксичному, лексико-семантичному та орфографічному.

Фонетична інтерференція є найбільш поширеною на початковому етапі навчання. Студенти часто по принципу аналогії безпосередньо переносять навик англійської вимови на відповідне французьке слово. Така аналогічна фонетична інтерференція торкається як звукових, так й інтонаційних особливостей мови. Вона особливо яскраво помітна у переміщенні наголосу на перший склад слова. Французький вокалізм налічує одинадцять фонем та чотири носових звуки. Їх чітка артикуляція часто детермінує значення слова, а то й певної граматичної категорії, і незначна опозиція може бути ідентифікуючою. До прикладу: “Seine” без носового – це Сена (ріка), а «sein» з назалізацією – груди. Приголосні звуки теж дуже чіткі і тверді, за винятком [l]. Студенти звично переносять у французьку вимову всі особливості англійського [t]. Відсутність обов'язкової транскрипції, читання за правилами теж дивують англомоовних студентів. Завжди наголошений останній склад слова, ритмічні синтаксичні групи характеризують інтонаційні особливості мови, які мають бути достатньо відпрацьовані. Усі фонетичні навик необхідно наполегливо формувати з перших занять, і роль викладача в цьому процесі вирішальна.

Аналіз деяких випадків граматичної інтерференції дозволить оптимізувати процес вивчення французької як другої іноземної. Важливо знайти раціональні шляхи порівняння та співставлення відповідних мовних категорій, наголошуючи на їх подібності та відмінності. На мор-

фологічному рівні характерні особливості притаманні кожній частині мови. При вивченні іменника необхідно акцентувати увагу студентів на відсутності середнього та невідповідності родів у французькій та українській мовах: *stiel* (чоловічий рід) – *une table* (жіночий рід), *une chaise* (жіночий рід) – *стілець* (чоловічий рід), *une ville* (жіночий рід) – місто (середній рід). Аналогічна інтерференція родової ідентифікації українського іменника приводить до суттєвих помилок обов'язкового узгодження у роді і числі французького прикметника та вживання відповідних форм самостійних, присвійних, вказівних та відносних займенників. Цей аналіз значно полегшує сприйняття франкомовної інформації, розуміючи, що займенник **elle** – **вона** не завжди перекладається українською жіночим родом, що визначається невідповідністю роду іменника, замість якого він вживається. До того ж, серйозну трудність для студентів складає вживання присвійних займенників у французькій мові, де приналежність визначається особою: *j'ai ma voiture, tu as ton avis* etc. В українській мові приналежність не залежить від особи: я маю **свою** машину, ти маєш **свою** думку і т.д. У системі французьких детермінативів особливе місце займає артикль, який має форми роду і числа. Існує категорія часткового артикля, вживання якого вимагає значних мовленнєвих навиків. Чітко аналітичними і обов'язковими є злиті форми прийменників **à** і **de** з артиклями, що виконують службову і самостійну семантичну функцію. Дієслово – одна з найскладніших граматичних категорій. Студенти, що вивчають французьку як другу після англійської мови, відмічають труднощі у відмінюванні навіть правильних дієслів I і II груп. Дієслівна парадигма III групи вимагає постійного вдосконалення практичних навиків для здійснення успішної мовленнєвої діяльності. При вивченні граматичних тем важливо використати явище інтерференції у віднаходженні спільних і відмінних рис відповідних категорій.

На синтаксичному рівні студенти, що вивчають французьку мову повинні засвоїти фундаментальні положення, а саме: чіткий порядок слів у реченні, аналітичний зв'язок між його членами, вживання прикметника після іменника, існування простої та складної інверсій у питальному реченні. Ці всі базові поняття засвоюються в процесі навчання. Проблеми виникають при перекладі українських безособових речень, де вони одноструктурні, а французькою – це особові вирази: **il faut (потрібно), il fait du vent (вітряно)** або вживання особливого безособового дієслівного займенника **on: on dit (кажуть), on peut (можна)**.

Лексична інтерференція з боку англійської мови, на нашу думку, є найбільше позитивною. Обидві мови мають значний пласт лексики латинського походження, в англійській існують етимологічні запозичення з французької. Студенти з цікавістю віднаходять у французькій мові фонетично, граматично видозмінені вже відомі їм лексеми, що полегшує розуміння матеріалу. Варто додати, що при знайомстві з французькою медичною термінологією інтерференція з боку української мови

теж є значною. Подвійна термінологія: **живіт – абдомен, кардіальний – серцевий** допомагає при вивченні відповідних лексичних одиниць. Проте, іноді лексична інтерференція веде до буквалізму, так “**journal**” часто перекладають як “**журнал**”, а не “**газета**”; “**conducteur**” – “**кондуктор**”, а не “**водій**” і т.д. Знайомство з “хибними друзями перекладача”, ситуативний комунікативний підхід до вивчення лексем допоможуть уникнути помилок, спричинених неправильною аналогією.

Що стосується орфографії, на початковому етапі необхідно скорегувати графеми літер відповідно до існуючих норм французької мови. Важливо звернути увагу студентів на їх відмінності від англійських відповідників. Необхідно уникати помилок у написанні слів-аналогів, як от **raison-reason, leçon-lesson**. Знаючи про існуючу проблематику, кожен студент віднайде свій індивідуальний підхід у запам’ятовуванні нормативних форм.

Дослідження явища інтерференції з боку рідної та англійської мов в процесі вивчення французької як другої іноземної мови сприятиме оптимізації відповідного навчального процесу. Кількість французьких лінгвістичних структур, що потребують співставлення на основі рідної та англійської мов набагато більша, ніж ми спробували оглянути. Цей аналіз дає можливість висвітлити важливі моменти, а саме:

- найскладніші граматичні поняття у зв’язку з їх відмінністю у формі, значенні та вживанні;
- суттєві труднощі, які виникають у їх вивченні;
- раціональні шляхи уникнення та виправлення нормативних помилок на всіх рівнях французької мови: фонетичному, морфологічному, синтаксичному, лексико-семантичному та орфографічному.

Література

1. Ванрайх У. Языковые контакты / У. Ванрайх. – К.: Вища школа, 1979. – 263 с.
2. Валігура О.Р. Систематизація ознак мовної інтерференції // Нова філософія / О.Р. Валігура; за ред. В.М. Манакіна. – Запоріжжя: ЗНУ. – №36. – С. 104-110.
3. Кульчицька Н.О. Особливості явища інтерференції в процесі навчання англійської мови як другої іноземної у філологічному ВНЗі / Н.О. Кульчицька // Збірник наук. праць Бердянського державного педагогічного університету (пед. науки). – Бердянськ, 2010. – №3. – С. 241-245.
4. Маруневич Б.М. Попередження та подолання міжмовної інтерференції в умовах штучного білінгвізму / Б.М. Маруневич // Іноземні мови. – 1995. – № 1. – С. 33-37
5. Cuq J.-P. Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde / J.-P. Cuq // CLE International, S.E.J.E.R. Paris 2003. 303 p.

Стаття надійшла до редакційної колегії 22.12.2015 р.

---

*Рекомендовано до друку д.ф.н., професором Генником С.М.,
д.ф.н., професором Голодом Р.Б.*

**PHENOMENON OF INTERFERENCE IN TEACHING FRENCH
AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE AT THE MEDICAL
UNIVERSITY (ON THE EXAMPLE OF THE COURSE
"FRENCH (THE SECOND FOREIGN LANGUAGE)")**

T. V. Lashkiv

*Ivano-Frankivsk National Medical University; Linguistics Department;
76018, Ivano-Frankivsk, Halytska Str., 2;
e-mail: ifnmu@ifnmu.edu.ua*

The article presents the interference peculiarities of the native language and the English language at the phonetic, syntactic, lexical-semantic and spelling levels of French taught as a second foreign language.

Key words: *Language, French as a second foreign language, the phenomenon of interference, phonetic, morphological, syntactic, lexical-semantic, spelling interference.*